

אם בדרך הליכתה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך - If it was taken in the direction it was going, he says to him: 'here is yours in front of you'

Overview

Regarding אנגריא there is a dispute between רב (who distinguished between אנגריא בדרך and חוזרת) and שמואל who distinguishes whether it was taken בדרך שלא בדרך (הרי שלך לפניך can say משכיר where the הליכתה), or whether it was taken בדרך (חייב להעמיד לו חמור אחר in which case הליכתה). There is a dispute between רש"י and רש"י (שלא בדרך הליכתה and בדרך הליכתה) as to the meaning of תוספות

פירש בקונטרס¹ שמוליכה בדרך שגם הוא רוצה לילך -

explained רש"י to mean that the אנגריא is leading the animal in the same way which the שוכר also wants to go. In this case -

אומר לו משכיר הרי שלך לפניך ושכור בהמה אחרת עד שם² -

The משכיר says to the שוכר, הרי שלך לפניך and rent another animal till the place where they will return your donkey to you.

פרש"י asks on תוספות:

ותימה דלמה ישכור בהמה אחרת³ -

And it is astounding! why should the שוכר be required to rent another animal?

anticipates a possible solution:

ואם השוכר אין צריך החמור בהליכה אלא בחזרה הוי אתי שפיר⁴ -

However, if the שוכר does not require a donkey going to his destination, but only requires it for the return trip, then it would be understood, why he can say הרי שלך לפניך -

rejects this solution

אבל אם כן בגופה הוי ליה לפלוגי בין צריך חמור לאלתר לאין צריך אלא בחזרה -

However, if indeed this is what שמואל is discussing (that he only needs the donkey

¹ בד"ה אם בדרך.

² רש"י ד"ה אומר.

³ He rented the חמור, if the חמור is not available, the משכיר should provide him with another one.

⁴ It seems that the donkey was hired out for a job (not per day, etc.). Therefore if he hired the donkey to bring merchandise from a distant location (to here), so the משכיר can argue the job was to bring merchandise from elsewhere, when you get there, your donkey will have been returned to you by then (and a donkey is not necessary for you to reach your intended destination). However if he hired the donkey to carry goods from here to elsewhere then it should be the responsibility of the משכיר to provide him with another donkey if it was taken away לאנגריא. See 'Thinking it over' # 1.

for the way back), **he should have differentiated** (in a case of הליכתה) **regarding this issue itself,**⁵ **whether he needs the donkey immediately** (in which case the משכיר must provide him with another donkey) or **whether he only needs it for the return** trip (in which case he can tell him להרי שלך לפניך); why does שמואל differentiate between בדרך הליכתה and בדרך הליכתה, when he could differentiate even בדרך הליכתה itself.

תוספות offers an alternate explanation:

ונראה כפירוש רבינו חננאל דמפרש אם בדרך הליכה שהאגריא אין מחפשין בבתים -
And אם בדרך הליכה the ר"ה who explains **to mean that** the people of the אגריא **do not search in the houses** (for donkeys) -

אלא כשפוגעים בדרך והיינו דרך הליכתה אומר לו משכיר הרי שלך לפניך -
But rather they confiscate the donkeys **when they meet them on the road, and that is the meaning** that if they took the donkey **דרך הליכתה** (on the road) **the משכיר says to the 'הרי שלך לפניך' -**

דמצי אמר ליה מזלך⁶ גרם שאילו היתה בבית לא היתה ניטלת -
For the משכיר can claim, 'your מזל caused that the donkey was taken away, for if it were in the house it would not have been taken'. This ruling is valid -

ואפילו אינה חוזרת⁷ דלא דמי למתה דהכא מוכח דמזל דידיה גורם -
Even it is an אגריא which is not returned, for it is not similar to מתה (where the משכיר is obligated to give the שוכר another חמור), **for here it is evident that his מזל caused** that it be taken for אגריא. The גמרא continues (according to the ר"ה פ"י) -

ואם שלא בדרך הליכתה ניטלת דהיינו שמחפשין גם בבתים -
And if the אגריא is taken שלא בדרך הליכתה, meaning that they also search the houses -

שאז לא מזלו של שוכר גורם חייב להעמיד לו חמור אחר לעשות מלאכתו לאלתר -
So then we cannot assume that the מזל of the שוכר caused it to be taken; in this case the משכיר **is obligated to provide him with another donkey, so the שוכר will be able to do his work immediately** and not postpone it; this rule is valid -

דאפילו חוזרת האגריא את החמור לכאן בעוד שתועיל חזרתה לשוכר⁸ -
For even if the אגריא returns the donkey here, so its return will be beneficial to the שוכר, nevertheless -

⁵ It is always preferable to make the differentiation as narrow as possible to avoid the 'excluded middle'.

⁶ מזלך literally means 'your astrological sign'. It is to be understood like 'your luck' in the vernacular. See 'Thinking it over # 2.

⁷ This is in opposition to רב, who maintains that by חוזרת האגריא the משכיר is obligated to provide him with a new חמור.

⁸ The שוכר will not suffer a great loss since he will be able to do the job when he receives the donkey back from the אגריא.

אין לו לשוכר להתעכב ממלאכתו⁹ ולא דמי¹⁰ להבריקה או נשתטתה:

The שוכר should not be held back from his work at all, for it is not like הבריקה or נשתטתה where the משכיר can say to the שוכר; הרי שלך לפניך.

Summary

דרך explains תוס' (ר"ח) to mean in the same direction, while דרך הליכה explains רש"י (מזלו דשוכר גורם), and דרך הליכה to mean that they confiscate it only on the road (so it is שלא בדרך הליכה they search and confiscate even in the houses).

Thinking it over

1. When תוספות attempted to resolve his question on פרש"י (that he needs the חמור for the return trip only),¹¹ will this answer be in accordance with פרש"י,¹² or not?¹³

2. תוספות writes that if it was taken בדרך הליכה the משכיר can argue גרם, for if it were in the house they would not have taken it.¹⁴ How can the משכיר claim you should have kept it in the house; he needed to travel with the donkey?!

⁹ The שוכר wants to complete the job immediately without having to wait. That is why he hired the donkey.

¹⁰ תוספות does not explain the difference. One might say, that by הבריקה וכו' he can begin work right now, albeit at a slower pace (no one can guarantee the pace of the work even with a healthy חמור; things always happen). However here during this time when the donkey is by the אנגריא, the שוכר is left idle and he is wasting his time.

¹¹ See footnote # 4.

¹² בד"ה אומר לו.

¹³ See # 84 אוצר מפרשי התלמוד.

¹⁴ See footnote # 6.